TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ - ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI

BÁO CÁO BÀI TẬP

SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC TẬP VÀ NGHIÊN CỨU

Sinh viên	Đỗ Văn Phúc
Mã sinh viên	25023514
Ngành	Mạng máy tính và truyền thông dữ liệu
Chủ đề	Sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật

I. Phân tích yêu cầu đề bài

Đề bài yêu cầu sinh viên không chỉ "dùng AI để làm bài", mà phải chứng minh được năng lực sử dụng AI một cách có trách nhiệm, có kiểm chứng và có minh bạch. Vì vậy, bài báo cáo này được thiết kế theo đúng 6 tiêu chí trong rubric: nghiên cứu chính sách, thực hiện nhiệm vụ học tập với AI, phân tích đạo đức, xây dựng nguyên tắc cá nhân, tạo infographic và trình bày báo cáo rõ ràng.

Yêu cầu cần có	Cách hoàn thiện trong báo cáo	Minh chứng
Chính sách của trường	Tổng hợp định hướng của ĐHQGHN/UET về AI, liêm chính khoa học, trích dẫn và sở hữu trí tuệ.	Mục II + tài liệu tham khảo
Nhiệm vụ học tập với AI	Ghi prompt, đầu ra AI, cách đánh giá, chỉnh sửa và trích dẫn minh bạch.	Mục III
Đạo đức học thuật	Phân tích ranh giới hỗ trợ hợp lý - gian lận, quyền sở hữu trí tuệ, tác động đến kỹ năng.	Mục IV
Nguyên tắc cá nhân	Xây dựng 7 nguyên tắc cụ thể, áp dụng được khi làm bài.	Mục V
Infographic	Tạo infographic A4 tóm tắt quy trình dùng AI có trách nhiệm.	Mục VI

Kết luận phân tích đề bài

Muốn đạt mức cao nhất, bài nộp phải thể hiện được quá trình: tìm hiểu quy định - dùng AI có kiểm soát - tự đánh giá và chỉnh sửa - công khai việc dùng AI - rút ra nguyên tắc cá nhân.

II. Nghiên cứu chính sách và định hướng của ĐHQGHN/UET

1. Định hướng chung về AI trong học tập

ĐHQGHN không xem AI là công cụ cần né tránh, mà định hướng đưa kiến thức số và trí tuệ nhân tạo vào đào tạo chính quy. Từ khóa tuyển sinh năm 2025, ĐHQGHN triển khai học phần chung "Nhập môn công nghệ số và ứng dụng trí tuệ nhân tạo" cho sinh viên đại học chính quy. Nội dung học phần nhấn mạnh kỹ năng sử dụng công cụ số và AI phục vụ học tập, nghiên cứu, giải quyết vấn đề, đồng thời yêu cầu nhận thức về đạo đức, liêm chính học thuật, an toàn số và trách nhiệm khi ứng dụng AI trong môi trường học thuật.

Điểm quan trọng là ĐHQGHN khuyến khích sinh viên "không phụ thuộc vào AI", mà biết tận dụng AI thông minh, hiệu quả và có trách nhiệm. Cách tiếp cận này phù hợp với xu hướng giáo dục đại học hiện nay: sinh viên cần biết dùng AI, nhưng vẫn phải giữ vai trò chủ thể trong tư duy, kiểm chứng và ra quyết định.

2. Liêm chính khoa học, trích dẫn và sở hữu trí tuệ

Trường Đại học Công nghệ - ĐHQGHN công bố nhóm văn bản, hướng dẫn liên quan đến nghiên cứu khoa học, trong đó có Quy định về Liêm chính khoa học, hướng dẫn trích dẫn trong các ấn phẩm khoa học tại ĐHQGHN và quy định về quản lý tài sản trí tuệ. Các văn bản này cho thấy khi sử dụng AI trong học tập hoặc nghiên cứu, sinh viên vẫn phải tuân thủ các chuẩn mực cốt lõi: trung thực, không đạo văn, không bịa dữ liệu, tôn trọng quyền tác giả và ghi rõ nguồn tham khảo.

Ngoài ra, UET từng giới thiệu DoIt - hệ thống kiểm tra trùng lặp văn bản tiếng Việt do Trường Đại học Công nghệ phát triển. Điều này cho thấy nhà trường quan tâm đến phòng chống đạo văn và chất lượng trích dẫn. Với AI, vấn đề này càng quan trọng hơn vì mô hình có thể tạo ra văn bản trôi chảy nhưng sai nguồn, bịa trích dẫn hoặc làm mờ ranh giới giữa ý tưởng của người học và nội dung do máy tạo ra.

3. So sánh với khuyến nghị rộng hơn

Khung năng lực AI dành cho sinh viên của Trường ĐH KHXH&NV - ĐHQGHN nhấn mạnh mục tiêu giúp sinh viên sử dụng, đánh giá, sáng tạo và ứng xử có trách nhiệm với AI trong học tập, nghiên cứu và nghề nghiệp. UNESCO cũng khuyến nghị giáo dục AI theo hướng lấy con người làm trung tâm, bảo vệ quyền tự chủ của người học, bảo đảm công bằng, an toàn dữ liệu và phát triển năng lực đánh giá phê phán đối với đầu ra AI.

Nhận định cá nhân

Chính sách và định hướng hiện nay không cấm sinh viên dùng AI, nhưng yêu cầu dùng AI có giới hạn, có kiểm chứng và có công khai. Vì vậy, sử dụng AI đúng là dùng để tăng chất lượng học tập; sử dụng sai là biến AI thành công cụ làm hộ, che giấu nguồn gốc bài làm hoặc làm suy giảm năng lực tự học.

Nguồn chính dùng cho mục II

- ĐHQGHN (2025): Học phần "Nhập môn công nghệ số và ứng dụng trí tuệ nhân tạo" cho sinh viên từ năm nhất.
- UET (2021-2026): Tổng hợp quy định về liêm chính khoa học, trích dẫn, sở hữu trí tuệ và công cụ chống đạo văn DoIt.
- VNU/USSH (2025): Khung năng lực AI dành cho sinh viên.
- UNESCO (2023, cập nhật 2026): Guidance for generative AI in education and research; AI competency framework for students.

III. Thực hiện một nhiệm vụ học tập với sự hỗ trợ của AI

1. Nhiệm vụ được chọn

Nhiệm vụ học tập được chọn là: xây dựng báo cáo ngắn và infographic về "Sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật". AI được dùng như công cụ hỗ trợ tìm ý, lập dàn ý, gợi ý tiêu chí tự kiểm tra và rà soát diễn đạt. Người viết không sử dụng AI để thay thế hoàn toàn quá trình học, không nộp nguyên xi đầu ra AI và không để AI tự tạo nguồn tham khảo chưa kiểm chứng.

2. Prompt đã sử dụng, đầu ra AI và cách xử lý

Bảng dưới đây ghi lại các prompt chính. Đây là minh chứng cho việc sử dụng AI minh bạch, đồng thời thể hiện quá trình đánh giá và chỉnh sửa đầu ra thay vì sao chép trực tiếp.

Mục đích	Prompt đã dùng	Đầu ra AI	Cách đánh giá/chỉnh sửa
Tìm hướng làm bài	"Phân tích yêu cầu đề bài và lập cấu trúc báo cáo 4-5 trang về sử dụng AI có trách nhiệm."	AI gợi ý bố cục gồm chính sách, quá trình dùng AI, đạo đức, nguyên tắc và infographic.	Giữ bố cục chính nhưng bổ sung phần phân tích rubric để bám sát tiêu chí chấm.
Tóm tắt chính sách	"Tóm tắt định hướng của ĐHQGHN/UET về AI, liêm chính học thuật, trích dẫn và sở hữu trí tuệ. Không bịa nguồn."	AI nêu các nhóm ý: học AI từ năm nhất, liêm chính khoa học, trích dẫn, chống đạo văn, sở hữu trí tuệ.	Đối chiếu từng ý với nguồn chính thức; bỏ các câu không có nguồn rõ ràng.
Phân tích đạo đức	"Phân tích ranh giới giữa hỗ trợ học tập hợp lý và gian lận học thuật khi dùng AI."	AI đưa ra các tình huống như dùng AI để gợi ý, viết hộ, bịa nguồn, sửa ngữ pháp.	Viết lại theo ngôn ngữ cá nhân, thêm ví dụ gần với sinh viên khi làm bài tập/báo cáo.
Tạo nguyên tắc	"Đề xuất 5-7 nguyên tắc cá nhân để dùng AI có trách nhiệm trong học tập."	AI gợi ý minh bạch, kiểm chứng, không nộp nguyên xi, bảo vệ dữ liệu, tôn trọng nguồn.	Chọn 7 nguyên tắc, diễn đạt cụ thể thành hành động có thể áp dụng trước khi nộp bài.
Thiết kế infographic	"Viết nội dung ngắn cho infographic A4 về sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật."	AI tạo khẩu hiệu và danh sách bước kiểm tra trước khi nộp bài.	Rút gọn câu chữ, chuyển thành 7 bước và thiết kế lại thành infographic ở cuối báo cáo.

3. Tuyên bố sử dụng AI minh bạch

Tuyên bố

Trong báo cáo này, AI được sử dụng để hỗ trợ lập dàn ý, gợi ý nội dung, rà soát cách diễn đạt và hỗ trợ tạo infographic. Toàn bộ thông tin chính sách được kiểm chứng lại bằng nguồn công khai; các nhận định cuối cùng, cách lựa chọn nội dung và trách nhiệm học thuật thuộc về người viết.

IV. Phân tích các vấn đề đạo đức khi dùng AI trong học thuật

1. Ranh giới giữa hỗ trợ hợp lý và gian lận học thuật

AI hỗ trợ hợp lý khi người học dùng nó để hiểu vấn đề, tạo câu hỏi tự học, gợi ý dàn ý, kiểm tra lỗi diễn đạt hoặc nhận phản hồi. Trong các trường hợp này, tư duy chính vẫn do người học thực hiện. Ngược lại, gian lận học thuật xảy ra khi sinh viên để AI làm thay toàn bộ bài, nộp nguyên xi văn bản AI tạo ra, che giấu việc sử dụng AI hoặc dùng AI để vượt qua yêu cầu đánh giá năng lực cá nhân.

Ranh giới quan trọng nằm ở câu hỏi: “Sau khi dùng AI, tôi có hiểu và bảo vệ được nội dung bài làm của mình không?”. Nếu câu trả lời là không, việc dùng AI đã vượt khỏi hỗ trợ học tập và có nguy cơ biến thành lệ thuộc hoặc gian lận.

2. Quyền sở hữu trí tuệ và trích dẫn

AI có thể tổng hợp văn bản từ nhiều mẫu dữ liệu đã học, nhưng không phải lúc nào cũng chỉ ra nguồn chính xác. Vì vậy, khi dùng AI để viết báo cáo, sinh viên không được xem đầu ra AI là nguồn học thuật độc lập thay cho tài liệu thật. Các nhận định về chính sách, số liệu hoặc khái niệm chuyên môn cần được trích dẫn từ nguồn có thể kiểm chứng. Nếu AI gợi ý một nguồn, người học phải tự mở và kiểm tra nguồn đó trước khi đưa vào bài.

3. Tác động đến quá trình học tập và phát triển kỹ năng

Mặt tích cực của AI là giúp sinh viên tiết kiệm thời gian tìm ý, nhận phản hồi nhanh và có thêm ví dụ để hiểu bài. Tuy nhiên, nếu lạm dụng, AI làm giảm khả năng đọc tài liệu, tự lập luận, viết học thuật và giải quyết vấn đề. Với sinh viên kỹ thuật, rủi ro còn nằm ở việc sao chép lời giải hoặc mã nguồn mà không hiểu nguyên lý, dẫn đến yếu khi kiểm tra, phỏng vấn hoặc làm dự án thật.

V. Bộ nguyên tắc cá nhân khi sử dụng AI

1. Mục tiêu học tập đi trước công cụ	Chỉ dùng AI khi đã xác định mình cần học gì, không dùng AI để né việc học.
2. Không nộp nguyên xi đầu ra AI	Mọi nội dung AI gợi ý phải được đọc, sửa, kiểm chứng và diễn đạt lại bằng hiểu biết cá nhân.
3. Kiểm chứng nguồn trước khi tin	Thông tin chính sách, số liệu, trích dẫn hoặc khái niệm chuyên môn phải có nguồn đáng tin.
4. Minh bạch việc sử dụng AI	Khi bài yêu cầu hoặc khi AI hỗ trợ đáng kể, cần ghi rõ công cụ, mục đích và prompt chính.
5. Không nhập dữ liệu nhạy cảm	Không đưa dữ liệu cá nhân, đề thi kín, tài liệu nội bộ hoặc dữ liệu nghiên cứu chưa công bố vào AI.
6. Tôn trọng sở hữu trí tuệ	Không dùng AI để sao chép, biến đổi hoặc che giấu tác phẩm của người khác mà không ghi nguồn.
7. Tự đánh giá sau khi dùng AI	Trước khi nộp, tự giải thích lại nội dung chính để chắc rằng bài làm phản ánh năng lực thật của mình.

VI. Tài liệu tham khảo

[1] Đại học Quốc gia Hà Nội. (2025). Sinh viên ĐHQGHN sẽ học AI và công nghệ số từ năm nhất. https://vnu.edu.vn/sinh-vien-dhqghn-se-hoc-ai-va-cong-nghe-so-tu-nam-nhat-post38469.html

[2] Đại học Quốc gia Hà Nội. (2025). “Khung năng lực trí tuệ nhân tạo dành cho sinh viên” - nền tảng cho công dân số có trách nhiệm, sáng tạo và làm chủ. https://vnu.edu.vn/khung-nang-luc-tri-tue-danh-cho-sinh-vien-nen-tang-cho-cong-dan-so-co-trach-nhiem-sang-tao-va-lam-chu-post38863.html

[3] Trường Đại học Công nghệ - ĐHQGHN. (2021-2026). Tổng hợp các quy định và hướng dẫn. https://uet.vnu.edu.vn/cac-quy-dinh-huong-dan/

[4] UNESCO. (2023, cập nhật 2026). Guidance for generative AI in education and research. https://www.unesco.org/en/articles/guidance-generative-ai-education-and-research

[5] UNESCO. (2024, cập nhật 2026). AI competency framework for students. https://www.unesco.org/en/articles/ai-competency-framework-students

VII. Infographic minh họa

Infographic dưới đây tóm tắt quy trình tự kiểm tra trước khi nộp bài có sử dụng AI.

Infographic minh họa cho báo cáo “Sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật”.